

Робоча програма дисципліни «Психологія управління»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЕКТС

Відповідно до стандарту

3

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Психологія управління

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Організація захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 90 годин / 3 кредити ЄКТС

Модулів: 3 змістовних блоки

Призначення дисципліни

Дисципліна «Психологія управління» формує у студентів системне розуміння психологічних закономірностей управлінської діяльності, лідерства, мотивації та міжособистісних відносин в організаціях інформаційно-комунікаційної сфери. Курс охоплює ключові теорії та прикладні аспекти психології управління, необхідні для ефективної організації захисту інформації.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Комп'ютерна інженерія» та забезпечує формування загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Організація захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах».

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання управлінської інформації: виявлення психологічних чинників ефективності організації, порівняння управлінських підходів, формування обґрунтованих рішень.

Комунікація

Здатність до усної та письмової комунікації у сфері управління: чітко пояснювати управлінські рішення, аргументувати позицію, конструктивно взаємодіяти з колегами та керівництвом в ІТ-організаціях.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки.
Розвиток навичок тайм-менеджменту та емоційного інтелекту як основи особистісної ефективності.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність та готовність ефективно працювати в команді під час реалізації проєктів із захисту інформації, розподіляти ролі та відповідальність між учасниками.

Студент повинен вміти: аналізувати психологічні аспекти управлінської діяльності; застосовувати методи мотивації та лідерства; ефективно спілкуватися в умовах ІКС-середовища; вирішувати конфлікти; організовувати командну роботу при забезпеченні інформаційної безпеки.

Фахові компетентності

Психологія управління в ІКС

Розуміння сутності та закономірностей управлінської діяльності в інформаційно-комунікаційних системах. Знання психологічних механізмів прийняття рішень, лідерства та організації роботи команди з захисту інформації.

Мотивація та поведінка персоналу

Здатність аналізувати мотиваційні чинники та психологічні особливості поведінки фахівців з інформаційної безпеки. Застосування теорій мотивації для підвищення ефективності роботи підрозділів ІКС.

Лідерство та організаційний розвиток

Знання основ лідерства, управлінських стилів та організаційної культури в ІТ-сфері. Розуміння зв'язку між психологічним кліматом команди та ефективністю захисту інформаційних систем.

Управління конфліктами та комунікація

Орієнтування в методах діагностики та вирішення конфліктів у сфері управління ІКС; використання психологічних інструментів для забезпечення ефективної комунікації та прийняття групових рішень.

Результати навчання

01

Пояснення психологічних категорій

Пояснювати сутність ключових понять і явищ: особистість, мотивація, лідерство, управлінський стиль, організаційна культура, психологічний клімат, конфлікт, групова динаміка, управлінське рішення.

03

Аналіз управлінських ситуацій

Аналізувати управлінські ситуації та поведінку керівників і підлеглих у сфері захисту інформації для виявлення психологічних проблем та розробки ефективних управлінських рішень.

02

Характеристика управлінських процесів

Характеризувати основні управлінські процеси у сфері ІКС, застосовувати методи психологічного аналізу та діагностики, визначати чинники ефективності управлінської діяльності в командах із захисту інформації.

04

Робота з науковими джерелами

Орієнтуватися в науковій базі з психології управління; використовувати наукові та інформаційні ресурси для підготовки обґрунтованих аналітичних матеріалів щодо управлінської діяльності в ІКС.

Психологічні основи управлінської діяльності

-
- 1 — Тема 1.1
Психологія управління як наука. Предмет, методи, зв'язок із суміжними дисциплінами
 - 2 — Тема 1.2
Особистість керівника в системі управління. Психологічний портрет ефективного менеджера ІКС
 - 3 — Тема 1.3
Управлінська діяльність: функції, стилі керівництва та їх ефективність у сфері захисту інформації

Психологія управління як наука

Лекційний матеріал (4 год.)

Лекція 1: Психологія управління як галузь психологічної науки. Предмет, об'єкт, завдання дисципліни. Методологічні принципи та методи психології управління. Зв'язок із загальною психологією, соціальною психологією, менеджментом, теорією інформаційної безпеки.

Лекція 2: Історія розвитку психологічних концепцій управління. Класичні та сучасні підходи: наукове управління, школа людських відносин, системний і ситуаційний підходи. Актуальність психологічних знань для фахівців із захисту інформації.

Ключові питання лекцій

- Предмет і завдання психології управління
- Методи дослідження в психології управління
- Зв'язок психології управління з управлінням інформаційною безпекою
- Еволюція психологічних шкіл і концепцій управління
- Психологічні чинники ефективності управлінської діяльності

Лабораторне заняття (2 год.)

Завдання 1. Психодіагностика: тестування управлінського потенціалу студентів (методика «Самооцінка управлінських здібностей», тест на визначення типу управлінської орієнтації).

Завдання 2. Аналіз кейсу: «Психологічні проблеми управління командою з кібербезпеки». Групова дискусія та формулювання висновків.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (9 год.)

- Опрацювання: Кісіль З. Р., Швець Д. В. «Психологія управління» (Одеса: ОДУВС, 2023) — розділ «Психологія управління як наука»
- Підготовка реферату: «Психологія управління в контексті забезпечення інформаційної безпеки організації»
- Складання порівняльної таблиці методів психологічного дослідження в управлінні

Очікуваний результат: студент вміє визначати предмет і методи психології управління, обґрунтовувати їх значення для підготовки фахівців з захисту інформації.

Особистість керівника в системі управління

1

Психологічний портрет

Індивідуально-психологічні властивості: темперамент, характер, здібності керівника ІКС.

2

Управлінські якості

Інтелект, емоційний інтелект, стресостійкість, відповідальність, рішучість у критичних ситуаціях.

3

Авторитет і влада

Форми влади та авторитету. Психологічні механізми впливу керівника на підлеглих.

4

Самовдосконалення

Розвиток управлінської компетентності. Особистісне зростання фахівця ІКС-сфери.

Лекційний матеріал (4 год.)

Психологічна структура особистості керівника: індивідуально-психологічні властивості, управлінські здібності, мотиваційна сфера. Емоційний інтелект керівника як ключова компетентність. Авторитет і влада в управлінні: джерела влади, психологічні механізми впливу. Психологічна готовність до управлінської діяльності у сфері захисту інформації. Самооцінка та саморозвиток керівника.

Лабораторне заняття (2 год.) та СРС (9 год.)

Лабораторне: Психодіагностика рівня емоційного інтелекту (методика Н. Холла); аналіз управлінського профілю керівника відділу інформаційної безпеки за кейсом; дискусія «Які якості є ключовими для керівника ІКС-підрозділу?».

СРС: Опрацювання: Когут Я. М. та ін. «Психологія управління» (Львів: ЛДУВС, 2024) — розділ «Особистість керівника»; підготовка аналітичної записки «Портрет ефективного керівника підрозділу захисту інформації».

Стили керівництва та управлінська діяльність

Лекційний матеріал (2 год.)

Поняття управлінської діяльності та її психологічна структура. Функції керівника: планування, організація, мотивація, контроль. Стили керівництва: авторитарний, демократичний, ліберальний — психологічні характеристики та умови ефективного застосування. Управлінська решітка Блейка–Моутон. Ситуаційні моделі лідерства (Херсі та Бланшар, Фідлер). Специфіка управлінської діяльності в командах із кібербезпеки та захисту інформації.

Ключові питання лекції

- Психологічна структура управлінської діяльності
- Класифікація та характеристика стилів керівництва
- Ситуаційні чинники вибору стилю управління
- Управлінська решітка та її застосування в ІКС
- Гнучкість стилю керівництва в умовах кіберзагроз

Лабораторне заняття (1 год.)

Завдання 1. Визначення домінуючого стилю керівництва за методикою В. П. Захарова. Групова обробка результатів і формулювання рекомендацій.

Завдання 2. Рольова гра: «Нарада в підрозділі кібербезпеки в кризовій ситуації» — відпрацювання різних стилів управлінської поведінки.

Самостійна робота (7 год.)

- Опрацювання: Ягоднікова В. В. «Психологія управління» (Одеса, 2022) — розділ «Стили керівництва»
- Підготовка есе: «Оптимальний стиль керівництва для менеджера з інформаційної безпеки»
- Складання порівняльної таблиці «Стили керівництва: переваги та обмеження»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати стилі керівництва, обирати оптимальний стиль залежно від управлінської ситуації в ІКС.

Соціально-психологічні аспекти управління організацією

Тема 2.1

Психологія малих груп і команд. Групова динаміка в підрозділах захисту інформації.

Тема 2.2

Мотивація персоналу: теорії та практика застосування у сфері ІКС.

Тема 2.3

Управлінське спілкування та психологія переговорів. Ділова комунікація в ІКС-середовищі.

Психологія малих груп і команд

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття малої групи та трудового колективу. Психологічна структура групи: ролі, норми, цінності, міжособистісні стосунки. Групова динаміка: стадії розвитку команди (модель Такмана). Соціально-психологічний клімат: поняття, чинники, методи діагностики. Феномени групового мислення: конформізм, групомислення, синергія. Формування ефективної команди з захисту інформації. Згуртованість та результативність ІКС-команди.

Ключові питання

- Психологічна структура малої групи та її значення для ІКС
- Стадії розвитку команди та роль керівника на кожній стадії
- Соціально-психологічний клімат і продуктивність підрозділу
- Неформальні лідери та їх вплив на групу
- Методи формування згуртованої команди кіберзахисту

Лабораторне заняття (2 год.)

Завдання 1. Соціометрія: діагностика міжособистісних стосунків у навчальній групі. Обробка результатів, побудова соціограми.

Завдання 2. Кейс: «Новий фахівець у команді кібербезпеки — виклики адаптації та інтеграції». Групова робота та презентація рішень.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (9 год.)

- Опрацювання: Кісіль З. Р., Швець Д. В. «Психологія управління» (Одеса: ОДУВС, 2023) — розділ «Групова динаміка»
- Підготовка реферату: «Соціально-психологічний клімат у підрозділі захисту інформації: чинники формування та методи покращення»
- Складання схеми «Стадії розвитку команди ІКС за моделлю Такмана»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати психологічні процеси в групі, діагностувати клімат команди та пропонувати заходи з підвищення її ефективності.

Мотивація персоналу

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття мотивації та стимулювання. Змістові теорії мотивації: ієрархія потреб Маслоу, двофакторна теорія Герцберга, теорія потреб Мак-Клелланда. Процесуальні теорії: теорія очікувань Врума, теорія справедливості Адамса, теорія постановки цілей Локка. Специфіка мотивації фахівців з інформаційної безпеки. Синдром емоційного вигорання: причини, прояви, профілактика. Нематеріальна мотивація та корпоративна культура в ІКС-організаціях.

Лабораторне заняття (2 год.) та СРС (9 год.)

Лабораторне: Діагностика мотиваційного профілю (методика Ш. Річі та П. Мартіна); аналіз кейсу «Система мотивації в ІТ-компанії, що займається кібербезпекою»; розробка рекомендацій щодо підвищення мотивації персоналу.

СРС: Опрацювання: Корчак Н. М., Ларіна Н. «Командоутворення та лідерство» (Київ: Лисенко М. М., 2023) — розділ «Мотивація команди»; підготовка аналітичної записки «Мотивація фахівців з кібербезпеки: сучасні підходи та виклики».

Управлінське спілкування та психологія переговорів

Лекційний матеріал (2 год.)

Психологія управлінського спілкування: функції, структура, механізми. Вербальна та невербальна комунікація в управлінській діяльності. Активне слухання як управлінська навичка. Психологія переговорів: стратегії, тактики, маніпуляції та протидія їм. Ділова комунікація в умовах дистанційної роботи та захищених каналів зв'язку. Публічний виступ та презентація управлінських рішень у сфері ІКС.

Ключові питання

- Структура та функції управлінського спілкування
- Бар'єри комунікації та методи їх подолання
- Психологічні техніки ведення переговорів
- Ділова комунікація в захищених ІКС-середовищах
- Психологічні аспекти публічного представлення інформації

Лабораторне заняття (1 год.)

Завдання 1. Тренінг активного слухання: вправи в парах, зворотний зв'язок, аналіз помилок комунікації.

Завдання 2. Рольова гра «Переговори щодо впровадження системи захисту інформації»: відпрацювання стратегій переговорів.

Самостійна робота (7 год.)

- Опрацювання: Ягоднікова В. В. «Психологія управління» (Одеса, 2022) — розділ «Управлінське спілкування»
- Підготовка реферату: «Психологічні маніпуляції в діловому спілкуванні та способи протидії їм»
- Аналіз типових помилок комунікації в командах кібербезпеки

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати техніки ефективної комунікації, вести переговори та долати комунікативні бар'єри в ІКС-середовищі.

Прикладна психологія управління в ІКС

Тема 3.1

Психологія прийняття управлінських рішень. Когнітивні упередження та їх вплив на рішення в сфері ІБ.

Тема 3.2

Психологія конфлікту в організації. Управління конфліктами у підрозділах захисту інформації.

Тема 3.3

Психологія лідерства та організаційна культура в ІКС-організаціях. Трансформаційне лідерство.

Психологія прийняття управлінських рішень

Лекційний матеріал (4 год.)

Психологічна сутність управлінського рішення: типи, структура, алгоритм прийняття. Раціональна та інтуїтивна моделі прийняття рішень. Когнітивні упередження (bias): ефект підтвердження, доступності, прив'язки — їх вплив на рішення в сфері інформаційної безпеки. Групове прийняття рішень: переваги та ризики, методи (мозковий штурм, метод Делфі, номінальна групова техніка). Прийняття рішень в умовах невизначеності та кіберзагроз. Психологічна стійкість до тиску при прийнятті критичних рішень.

Ключові питання

- Структура та психологічні механізми прийняття управлінських рішень
- Когнітивні упередження та їх вплив на рішення щодо ІБ
- Групові методи прийняття рішень в ІКС
- Рішення в умовах кризи та кіберінцидентів
- Відповідальність і ризики управлінських рішень

Лабораторне заняття (2 год.)

Завдання 1. Практикум «Мозковий штурм»: вирішення управлінської проблеми у сфері захисту інформації з виявленням когнітивних упереджень у групі.

Завдання 2. Кейс: «Кіберінцидент на підприємстві — прийняття управлінських рішень під тиском». Ситуаційний аналіз і захист позиції.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (9 год.)

- Опрацювання: Кісіль З. Р., Швець Д. В. «Психологія управління» (Одеса: ОДУВС, 2023) — розділ «Психологія прийняття рішень»
- Підготовка аналітичної записки: «Когнітивні упередження у рішеннях щодо інформаційної безпеки: аналіз реальних кейсів»
- Розробка алгоритму прийняття рішень для типових ситуацій кіберзахисту

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати психологічні механізми прийняття управлінських рішень, виявляти когнітивні упередження та застосовувати групові методи в ІКС.

Психологія конфлікту в організації

Виникнення конфлікту

Причини та передумови конфліктів у підрозділах ІКС: ресурсні, рольові, міжособистісні суперечності.

Діагностика конфлікту

Типи конфліктів, їх структура та динаміка. Методи психологічної діагностики конфліктних ситуацій.

Управління та вирішення

Стратегії поведінки в конфлікті (сітка Томаса–Кілмена). Медіація та переговори як інструменти врегулювання.

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття конфлікту, його структура та функції. Типологія конфліктів в організаціях ІКС: внутрішньоособистісні, міжособистісні, міжгрупові. Причини конфліктів у підрозділах кіберзахисту: ресурсний дефіцит, рольові суперечності, несумісність цілей. Динаміка конфлікту. Стратегії поведінки в конфлікті. Психологія медіації. Попередження конфліктів в умовах кіберзагроз та стресових ситуацій.

Лабораторне заняття (2 год.) та СРС (9 год.)

Лабораторне: Тест Томаса–Кілмена на визначення стратегії поведінки в конфлікті; розгляд кейсу «Конфлікт у відділі інформаційної безпеки: аналіз причин і шляхи врегулювання»; рольова гра «Медіація».

СРС: Опрацювання: Когут Я. М. та ін. «Психологія управління» (Львів: ЛДУВС, 2024) — розділ «Конфлікти в організації»; підготовка аналітичної записки «Профілактика конфліктів у командах кібербезпеки в умовах воєнного стану».

Лідерство та організаційна культура в ІКС

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття лідерства та його відмінність від управління. Теорії лідерства: рис, поведінкова, ситуаційна, трансформаційна. Трансформаційне лідерство: компоненти, значення для ІКС-організацій. Психологія впливу та харизми лідера. Організаційна культура: поняття, структура, типи (Хансен, Квін). Корпоративна культура як чинник захисту інформації — роль людського фактора у кібербезпеці. Формування культури інформаційної безпеки в організації. Психологічні аспекти управління змінами в ІКС.

Ключові питання

- Відмінність між лідерством та адміністративним управлінням
- Трансформаційне лідерство та його ефективність в ІТ-компаніях
- Організаційна культура та інформаційна безпека
- Людський фактор у кібербезпеці: психологічні аспекти
- Управління змінами в підрозділах ІКС

Лабораторне заняття (2 год.)

Завдання 1. Діагностика організаційної культури (методика OCAI Квіна–Рорбо): аналіз типу культури реальної або змодельованої ІКС-організації.

Завдання 2. Кейс: «Впровадження культури інформаційної безпеки в компанії — роль лідера». Групова розробка стратегії та презентація.

Завдання 3. Підготовка та захист міні-проекту: «Ідеальний лідер підрозділу кіберзахисту: психологічний профіль та стратегія розвитку».

Самостійна робота (9 год.)

- Опрацювання: Корчак Н. М., Ларіна Н. «Командоутворення та лідерство» (Київ, 2023) — розділ «Трансформаційне лідерство»
- Підготовка аналітичної записки «Психологія людського фактора в системі кібербезпеки організації»
- Аналіз: Когут Я. М. та ін. «Психологія управління» (Львів: ЛДУВС, 2024) — розділ «Організаційна культура»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати сучасні концепції лідерства, аналізувати організаційну культуру та обґрунтовувати її вплив на ефективність захисту інформації.

Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Лабораторні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Психологія управління як наука	4	2	9
	Тема 1.2 — Особистість керівника	4	2	9
	Тема 1.3 — Стили керівництва	2	1	7
Модуль 2	Тема 2.1 — Психологія груп і команд	4	2	9
	Тема 2.2 — Мотивація персоналу	4	2	9
	Тема 2.3 — Управлінське спілкування	2	1	7
Модуль 3	Тема 3.1 — Прийняття управлінських рішень	4	2	9
	Тема 3.2 — Психологія конфлікту	4	2	9
	Тема 3.3 — Лідерство та організаційна культура	2	1	-
Разом	9 тем, 3 модулі	30	15	45

Загальний обсяг: 90 годин = 3 кредити ЄКТС. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (33%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з психології управління з використанням наочних схем, психодіагностичних прикладів і практичних ситуацій із ІКС-сфери.

Лабораторні — 15 год. (17%)

Практичне відпрацювання навичок психодіагностики, аналіз управлінських кейсів, рольові ігри та тренінги з ефективного управління командами кіберзахисту.

Самостійна робота — 45 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка аналітичних завдань, робота з науковою літературою. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з психології управління (Кісіль, Швець, Когут, Ягоднікова, Корчак та ін.), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та порівнює підходи різних авторів.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Національної бібліотеки (nbuv.gov.ua), Держспецзв'язку (cip.gov.ua). Аналіз наукових статей, пошук актуальних матеріалів з психології управління та кібербезпеки.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань (психологічний аналіз управлінських ситуацій, характеристика лідерів і стилів управління); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань психології управління в ІКС.

Підготовка до занять

Підготовка до лабораторних занять (опрацювання методик психодіагностики, матеріалів кейсів); підготовка до тестувань; підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові питання з психології управління).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналітичні та тестові вправи за темами змістовного модуля.

Оцінюються регулярність виконання завдань, якість психодіагностичних звітів і рівень засвоєння матеріалу.

Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або аналітична записка, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, психологічний аналіз управлінської ситуації в ІКС, обґрунтування рекомендацій). Оцінюються повнота відповіді, аргументованість та практична цінність висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану.

Форма проведення — тестування та письмові відповіді на питання.

Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Психологія управління» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок управління командою, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням схем, таблиць і прикладів із практики управління ІКС; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Психодіагностика

Застосування стандартизованих психологічних тестів і методик для діагностики управлінських якостей, мотивації, стилів поведінки та рівня розвитку компетентностей.

Кейс-стаді

Аналіз реальних управлінських ситуацій у сфері ІКС та кібербезпеки; студенти виявляють проблему, обирають управлінську стратегію та обґрунтовують рішення.

Рольові ігри та тренінги

Відпрацювання навичок управлінського спілкування, ведення переговорів, командоутворення та вирішення конфліктів у змодельованих ситуаціях ІКС-середовища.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, рефератів і презентацій за обраною темою з психології управління; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації психологічної інформації.

Групові проекти

Командна розробка управлінських рішень та програм психологічного супроводу підрозділів захисту інформації; формування навичок колективної аналітичної роботи.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених ОП «Організація захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах» спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література — Підручники та посібники (2022–2024 рр.)

1. Кісіль З. Р., Швець Д. В.

Психологія управління: навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. — Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. — 208 с.

2. Когут Я. М. та ін.

Психологія управління: навчальний посібник / Когут Я. М., Пряхіна Н. О., Жидецький Ю. Ц., Кіржецький Ю. І., Поцюрко О. Ю.; за ред. Я. М. Когута. — Львів: ЛДУВС, 2024. — 276 с.

3. Ягоднікова В. В.

Психологія управління: навчальний посібник. — Одеса: видавець Букаєв В. В., 2022. — 141 с.

4. Корчак Н. М., Ларіна Н.

Командоутворення та лідерство: навчальний посібник / Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. — Ніжин; Київ: Лисенко М. М., 2023. — 254 с.

5. Постоян Т. Г.

Психологія управління: навчальний посібник. — Одеса: Університет Ушинського, 2022. — 195 с.

6. Ходаківський Є. І., Богоявленська Ю. В., Грабар Т. П.

Психологія управління: підручник / МОН України. — Харків: Університетська книга, 2022. — 648 с.

7. Примуш М. В., Удод О. А.

Соціальна психологія управління: навч. посіб. для студентів ЗВО. — Київ: Академвидав, 2023. — 312 с.

8. Лозниця В. С.

Психологія менеджменту: теорія і практика. — 4-те вид., оновл. — Київ: ЕксОб, 2022. — 376 с.

Додаткова література та наукові статті

9. Карамушка Л. М.

Психологія управління освітніми організаціями в умовах соціальних змін. — Київ: Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2022. — 228 с. *Рекомендується для тем 1.1–1.2 (основи психології управління).*

11. Войтович І. О., Лановенко О. Г.

Психологія прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності. Психологія і суспільство. — 2023. — № 1. — С. 45–58. *Рекомендується для теми 3.1.*

10. Барко В. І., Остапович В. П.

Психодіагностика управлінського потенціалу фахівця: методичний посібник. — Київ: ДНДІ МВС України, 2023. — 144 с. *Рекомендується для тем 1.2–1.3 (психодіагностика).*

12. Гірник А. М.

Конфліктологія: навч. посіб. — 3-тє вид., перероб. — Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2022. — 256 с. *Рекомендується для теми 3.2 (психологія конфліктів).*

Нормативно-правова база

→ Конституція України

Прийнята 28 червня 1996 р. Основний Закон держави. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII

Визначає засади освітньої діяльності в Україні, у т. ч. підготовку бакалаврів із технічних спеціальностей. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII

Визначає стандарти вищої освіти, кредитну систему ЄКТС, вимоги до ОП підготовки бакалаврів. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР

Правова основа захисту інформації в ІКС — нормативний контекст дисципліни. zakon.rada.gov.ua

→ Стандарт вищої освіти зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія»

Затверджений МОН України — визначає компетентності та результати навчання для підготовки бакалаврів. mon.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Держспецзв'язку України

cip.gov.ua — нормативна база, стандарти та рекомендації у сфері захисту інформації та кібербезпеки.

Верховна Рада України

zakon.rada.gov.ua — нормативно-правова база, законодавчі акти у сфері захисту інформації та психології праці.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

nbuv.gov.ua — електронні ресурси, наукові статті, монографії з психології управління та управлінських дисциплін.

Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України

ipsy.org.ua — наукові публікації, дослідження з психології управління, організаційної психології.

Журнал «Організаційна психологія. Економічна психологія»

Фахове видання НАПН України з психології управління та організаційної поведінки.

Журнал «Проблеми сучасної психології»

Фахове видання КАМ'ЯНЕЦЬ-Подільського НУ ім. Огієнка — статті з психології управління та особистості.

Міністерство освіти і науки України

mon.gov.ua — освітні стандарти, навчальні програми, методичні матеріали зі спеціальності 123.

Національний центр кібербезпеки (CERT-UA)

cert.gov.ua — актуальна інформація про кіберзагрози, аналітика для контекстуалізації управлінських рішень.

Зв'язок дисципліни зі спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія»

Чому «Психологія управління» для інженерів ІКС?

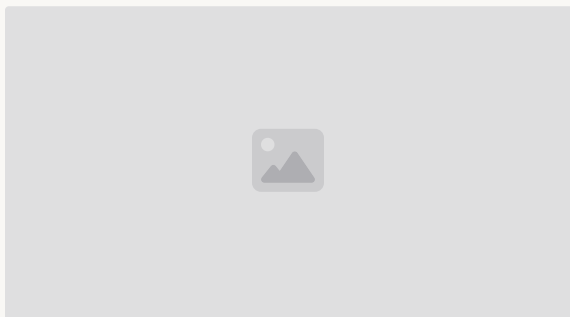
Дисципліна «Психологія управління» є невід'ємною складовою підготовки бакалаврів за ОП «Організація захисту інформації в інформаційно-комунікаційних системах». Розуміння психологічних закономірностей управління формує у майбутніх фахівців з ІБ здатність ефективно організовувати команди, приймати зважені рішення та управляти людським чинником у кібербезпеці.

Сучасний фахівець у сфері захисту інформації працює в середовищі, де людський фактор є критичним: більшість кіберінцидентів пов'язані з помилками персоналу, соціальною інженерією та управлінськими прорахунками. Психологічна компетентність — це конкурентна перевага ІКС-спеціаліста.

Практичне значення для майбутньої кар'єри

- Управління командами кіберзахисту: розподіл ролей, мотивація, розвиток психологічного клімату
- Протидія соціальній інженерії та фішингу через розуміння психологічних механізмів впливу
- Прийняття управлінських рішень щодо ІБ в умовах невизначеності та кіберзагроз
- Ефективна комунікація з керівництвом для обґрунтування заходів захисту інформації
- Формування культури інформаційної безпеки в організації через психологічні інструменти
- Управління змінами та впровадження систем захисту інформації з урахуванням людського фактора

Ключові компетентності курсу — Підсумок

Курс охоплює ключові аспекти психології управління — від фундаментальних основ до прикладних інструментів управління командами захисту інформації — і формує у студентів цілісне розуміння психологічних механізмів ефективної управлінської діяльності в ІКС-середовищі.

Бажаємо успіхів у вивченні Психології управління!

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

9

Тем

У 3 змістовних модулях

8

Джерел

Рекомендованої літератури 2022–2024 рр.

«Управляти — означає вести до успіху тих, хто тебе оточує.» — Анрі Файоль

Спеціальність 123 · Комп'ютерна інженерія · Бакалавр · 3 кредити ЄКТС · ОП «Організація захисту інформації в ІКС»